

Landstingets revisorer

2018-06-01

Dnr: REV 7:1-2018

Fullmäktiges presidium

Revisorernas underlag för budget år 2019

Bidrar till utveckling

Landstingets revisorer är ett demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som styrelser och nämnder bedriver i landstinget. Med hjälp av revisorernas granskningar får fullmäktige ett genomarbetat underlag inför sin ansvarsprövning. Revisionen är också en positiv kraft i arbetet med att utveckla landstinget och uppnå fullmäktiges mål. I samband med granskningar lämnar revisorerna rekommendationer med förbättringsförslag. Revisorerna och deras sakkunniga genomför också en rad dialogmöten med företrädare för styrelser, nämnder, tjänstemannaledning och verksamheter i syfte att utveckla och förbättra landstinget. Revisorerna bidrar till att landstinget arbetar smartare och effektivare och bättre hushållar med sina medel.

Riskerna ökar

De senaste årens granskningar visar på svårigheter för landstingsstyrelsen och flera av de övriga nämnderna att styra och kontrollera sina ansvarsområden. I sina yttranden instämmer i regel styrelsen och nämnderna om att de har brister i styrningen och kontrollen. Uppföljande granskningar visar dock att styrelsen och nämnderna sällan lyckas att rätta till brister som tidigare granskningar identifierat. När revisorerna genomför sina riskanalyser framkommer att risknivån i landstinget totalt ökat de senaste åren. Analyserna visar dels på nya risker inom styrelsens och nämndernas ansvarsområden, dels att tidigare identifierade risker ofta kvarstår.

För att hantera den ökade risknivån och det ökade behovet av revision har revisorerna löpande arbetat med att effektivisera granskningsinsatserna. Revisorerna har dock också kraftigt prioriterat vilka granskningar som måste göras. Denna prioritering har medfört en eftersläpning i granskningsarbetet. Identifierade risker som normalt borde granskas har hamnat på en observationslista. Under de senaste åren har denna observationslista med identifierade risker blivit längre (se bilaga 1). På sikt är detta inte en hållbar utveckling för landstinget.

2018-06-01

Kraven ökar

Under den senaste 10-årsperioden har kraven på den kommunala revisionen ökat. God revisionssed i kommunal förvaltning, normgivning från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV) och Rådet för kommunal redovisning medför att kraven på granskningsinsatser ökar. Det ställs högre krav på utvecklade revisionsmetoder och dokumentationen av granskningsinsatser. Denna utveckling är positiv eftersom den bidrar till att göra revisionen bättre. Ökade krav och ökad ambitionsnivå medför dock också ökade kostnader i granskningsarbetet.

Revisionsanslaget minskar i fasta priser

I fasta priser har revisionsanslaget i Västerbottens läns landsting minskat med ca 900 000 kronor sedan år 2005. Detta motsvarar en minskning med ca 16 procent av revisionsanslaget. Av nedanstående tabell framgår att revisionsanslaget också minskat i förhållande till landstingets bruttokostnader. År 2018 uppgick revisionsanslaget till ca 0,67 promille av verksamheternas budgeterade bruttokostnader.

Revisionsanslaget i Västerbottens läns landsting

Mkr	2005	2010	2015	2016	2017	2018
Revisionsanslaget i löpande priser	5,5	6,0	6,3	6,4	6,6	6,8
Revisionsanslaget i 2005 års priser*	5,5	5,2	4,7	4,7	4,7	4,6
Revisionsanslagets andel i promille av verksamheternas bruttokostnader	0,83	0,73	0,66	0,65	0,64	0,67
Verksamheternas bruttokostnader i löpande priser**	6 598	8 191	9 544	9 811	10 317	10 216

* Beräknat med hjälp av landstingsprisindex (LPI) exklusive läkemedelskostnader.

Det fasta priset för år 2018 bygger på en prognos att LPI ökar med 3,6 procent.

** Åren 2005-2017 avser faktiskt utfall. År 2018 avser budgeterad bruttokostnad.

Jämförelse med andra landsting

I tabellen nedan finns uppgifter om hur anslagen till revisionskollegierna i de fyra Norrlandstingen har utvecklats under perioden 2011 – 2018. Högst anslag har revisorerna i Region Norrbotten med 8,9 miljoner kronor för år 2018. Sedan år 2011 har revisionsanslaget i Norrbotten ökat med 20 procent i löpande priser. Lägst anslag år 2018 har Region Jämtland Härjedalen. Under perioden 2011 – 2018 ökade deras revisionsanslag endast med 2 procent i löpande priser. Även revisorerna i Västerbottens läns landsting har haft en svag utveckling på sitt anslag. Under perioden 2011 – 2018 ökade anslaget med 11 procent i löpande priser. Vidare framgår av tabellen att revisionsanslaget i Västerbottens läns landsting i jämförelse med övriga Norrlandsting var lägre både i förhållande till invånarantal i länet och till verksamheternas totala kostnader.

2018-06-01

Anslag till revisionen i de fyra Norrlandstingen, löpande priser

Region/ landsting	År 2011 Mkr	År 2013 Mkr	År 2016 Mkr	År 2018 Mkr	År 2011-2018 Förändring %	Revisionkostn Kr/Invånare år 2016	Revisionkostn/ total verk- samsamhetskostn promille år 2016
Norrbottn	7,4	8,0	8,5	8,9	20 %	34	0,98
Västernorrland	5,3	5,6	6,5	7,0	32 %	27	0,81
Västerbotten	6,1	6,0	6,4	6,8	11 %	24	0,65
Jämtland/ Härjedalen	4,8	4,9	5,2	4,9	2 %	40	1,14

Regionbildningen påverkar revisorernas uppdrag

Förutsatt att regeringen godkänner ansökan om regionbildning bildas år 2019 en regionkommun genom en sammanslagning av landstinget och Regionförbundet i Västerbottens län. Den nybildade regionkommunen kommer att få en ny politisk organisation och en ny tjänstemannaorganisation. Från revisionens sida kommer det att behövas särskilda förberedelser för att planera och genomföra granskningen av den nya organisationen. En viktig del i förberedelsearbetet blir att genomföra riskanalyser och bilda sig en uppfattning om vilka revisionsinsatser som är nödvändiga att genomföra i granskningen av regionstyrelsen, nämnderna och beredningarna.

Den regionkommun som bildas år 2019 kommer att äga, vara medlem i eller förvalta ca 40 kommunala bolag, kommunalförbund, stiftelser, fonder, samordningsförbund och föreningar (se bilaga 2). Variationen på de olika organisationernas omfattning och inriktning är stor. En majoritet av företagen m.fl. kommer regionkommunen att äga tillsammans med andra huvudmän:

- 4 kommunalförbund
- 17 kommunala bolag
- 10 stiftelser och fonder
- 3 finansiella samordningsförbund
- 6 föreningar

Uppskattningsvis kommer de förtroendevalda revisorerna i regionkommunen att ha uppdrag att granska ca 35 av företagen m.fl. I huvudsak ska granskningen genomföras i samarbete med revisorer som utses av andra huvudmän.

Revisionskontoret har beräknat hur många timmar det behövs för sakkunniga att genomföra granskning åt de förtroendevalda revisorerna i de olika företa-

2018-06-01

gen. I beräkningarna ingår inte tid för det arbete som behöver genomföras av auktoriserade revisorer i granskningen av företagens räkenskaper. Beräkningarna visar på följande resultat:

- 1 – 2 årsarbeten om endast grundläggande granskning ska göras.
- > 2 årsarbeten om även viss fördjupad granskning ska göras.

I vårt budgetunderlag för år 2018 framförde vi att revisionskontoret inte var dimensionerat för att granska alla de kommunala företag som förväntades ingå i regionkommunen. Vi bedömde att revisionskontoret behövde resurser för bygga upp en kapacitet att granska de kommunala företagen. Vid en budgetdialog i april 2017 uppgav fullmäktiges presidium att de var införstådda i den utmaning som revisionen stod inför. Mot bakgrund av att det ännu inte var beslutat om att det skulle bildas en regionkommun tilldelades vi inga medel år 2018 för att bygga upp kapaciteten på revisionskontoret att granska de kommunala företagen m.fl.

Enligt fullmäktiges reglemente till landstingets revisorer ska de kommunala företagen bekosta revisionen av företagen. Vi har gått igenom de kommunalförbund och de företag som förväntas ingå i den planerade regionkommunen. Syftet med genomgången var att ta reda på i vilken grad företagen finansierat sakkunnigt stöd för granskningen av företagen.

Genomgången visar att de kommunalförbund och kommunala företag som ingår i landstinget i huvudsak hade avsatt tillräckligt med medel för att finansiera den granskning som varit nödvändig att genomföra. Undantag är ett bolag som bildades år 2016 med Umeå kommun. Detta bolag hade inte avsatt några medel till sakkunnigt stöd åt lekmanrevisorerna. En genomgång av granskningarna av de olika företagen visar att granskningarna i allt väsentligt var genomförda i enlighet med God revisionsred i kommunal förvaltning, normgivning från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV) och Rådet för kommunal redovisning.

Av genomgången framgår att huvuddelen av de kommunala bolag som ligger under Regionförbundet i Västerbottens län endast i begränsad utsträckning har bekostat sakkunniga stöd åt lekmanrevisor. För flera av bolagen var kostnaderna för det sakkunniga stödet mycket låga. Några av bolagen saknade helt kostnader för det sakkunniga stödet. De låga nivåerna på kostnaderna för de sakkunniga stöden indikerar att flera av bolagen troligen inte har blivit granskade i enlighet med God revisionsred i kommunal förvaltning, normgivning från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV) och Rådet för kommunal redovisning.

2018-06-01

Krävs samordning av revisionsinsatser i delägda bolag

En majoritet av kommunalförbunden och de kommunala företagen som idag ligger under landstinget eller Regionförbundet i Västerbottens län har flera huvudmän eller ägare som utser sina egna revisorer och lekmannarevisorer. En effektiv revision förutsätter att insatserna av de olika revisorerna och lekmannarevisorerna samordnas. Det behövs också resurser för att säkerställa att granskningar blir genomförda med tillräcklig kvalitet och rapporterade i tid.

Vår erfarenhet är att det kan vara resurskrävande att samordna revisionen i kommunalförbund och delägda kommunala företag. Mot bakgrund av att landstingets revisionskontor är det enda revisionskontoret i länet bedömer vi att en stor del av arbetet med samordningen av revisionen av regionkommunens olika företag m.fl. kommer att utföras av personal på revisionskontoret.

Omfördelning av landstingsrevisorernas blandmodell

Utöver stöd från revisionskontoret köper vi också sakkunnigt stöd från revisionsbyråer. Vi har haft god erfarenhet av denna blandmodell. Under de senaste åren har dock konsultmarknaden för revision på nationell nivå försvagats. Vi har haft svårigheter att hitta konsulter som levererat tillräcklig kvalitet. För år 2018 har vi därför beslutat om en omfördelning i vår blandmodell. En del av konsultbudgeten har vi fört över till budgeten för det egna kontoret och med dessa medel finansierat en tjänst. Syftet med omfördelningen är att minska beroendet av externa konsulter och säkra tillgången till kvalificerat sakkunnigt stöd. Omfördelningen innebär att bemanningen på revisionskontoret från i juni 2018 utökas från 5 till 6 sakkunniga. Fördelningen av våra kostnader för det sakkunniga stödet kommer därmed att vara ca 80 procent på revisionskontoret och ca 20 procent på externa konsulter. Före omfördelningen var det ca 70 procent i egen regi och ca 30 procent konsulter.

Hemställan

Landstingets revisorer är en positiv kraft i arbetet med att utveckla landstinget och uppnå fullmäktiges mål. Det är angeläget att det finns resurser för att säkerställa en revision med tillräcklig kvalitet. Vi bedömer att resurserna för det sakkunniga stödet kommer att behöva utökas med två årsarbeten för att det ska finnas tillräckligt kapacitet att år 2019 granska styrelser, nämnder och beredningar i den planerade regionkommunen och dess kommunalförbund, kommunala bolag, stiftelser, fonder m.m. Mot bakgrund av svårigheterna att hitta konsulter som levererar tillräcklig kvalitet planerar vi att dessa resurser ska användas till att förstärka revisionskontoret.

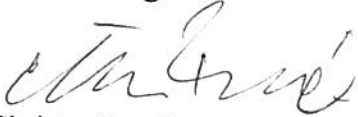
- Vi äskar för att en av dessa tjänster ska finansieras genom ökat revisionsanslag år 2019 till regionens revisorer.

2018-06-01

- Vi planerar för att den andra tjänsten ska finansieras med hjälp av fakturering utifrån självkostnadsprincipen för den granskning som revisionskontorets personal genomför av regionens kommunalförbund, samordningsförbund och kommunala företag.

För år 2018 har landstingets revisorer en budget på 6,8 miljoner kronor och revisorerna i Regionförbundet i Västerbottens län på 0,44 miljoner kronor. Sammanlagt uppgick revisionsanslagen till 7,24 miljoner kronor. Vi har tidigare fått uppgift om att dessa anslag kommer att göra utgångspunkt för revisionsanslaget i regionkommunen. För år 2019 hemställer vi att anslaget för år 2019 fastställs till 7,8 miljoner kronor exklusive indexuppräkning.

För landstingets revisorer

Christer Fessé
Ordförande

Bert Öhlund
Vice ordförande

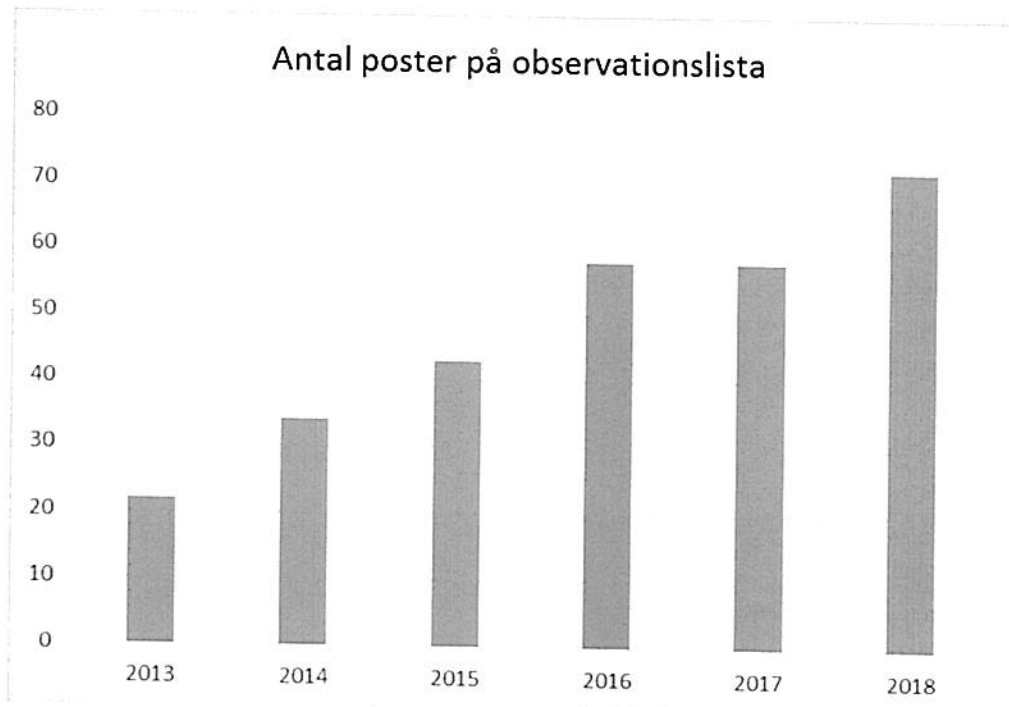
Bilagor:

1. Utvecklingen på observationslistan åren 2013 – 2018.
2. Kommunala företag m.fl. i den planerade regionkommunen.

2018-06-01

Bilaga 1. Utvecklingen på observationslistan åren 2013 – 2018

2018-06-01

Bilaga 2. Kommunala företag m.fl. i den planerade regionkommunen
Västerbottens läns landsting och Regionförbundet i Västerbottens län är medlem, förvaltare eller ägare till följande kommunala företag m.fl.

Västerbottens läns landsting

1. Norrlandstingens regionförbund
2. Kommunalförbundet Norrlands nätverk för musikteater och dans
3. Kommunalförbundet Avancerad strålbehandling*
4. Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg*
5. Stiftelsen Västerbottens museum
6. Stiftelsen Skellefteå museum
7. Stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele
8. VLL Innovation AB
9. Science Park i Umeå AB
10. Finsam Umeåregionen
11. Finsam Skellefteå och Norsjö
12. Finsam Lycksele och Malå
13. Föreningen Folkrörelsearkivet
14. Små stiftelser och fonder (5 st)

Regionförbundet i Västerbottens län

15. Länstrafiken i Västerbotten AB
16. AC-Net Internservice AB
17. AC-Net Externservice AB
18. Norrlandsoperan AB
19. Västerbottensteatern AB
20. Skogsmuseet i Lycksele AB
21. Skellefteå museum AB
22. Västerbottens museum AB
23. Norrbotniabanan AB
24. ALMI Företagspartner Nord AB*
25. Uminova Innovation AB
26. AB Transitio
27. Bussgods Västerbotten AB
28. Norrtåg AB
29. Samtrafiken i Sverige AB*
30. Kvarkenrådet ideell förening
31. Coompanion Västerbottens län, ek. förening
32. Intresseföreningen Norrtåg, ek. förening
33. Föreningen Giron Sámi Teáther, ideell förening
34. MittSkandia, ideell förening

* I detta kommunalförbund eller företag har revisorer i landstinget eller regionförbundet inget uppdrag.